Lieta Nr.A42877809
A00943-11/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2011.gada 19.septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Apšeniece,

piedaloties pieteicējam – *I.K.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei *L.R.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *I.K.* pieteikumā par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2009.gada 27.jūnija lēmuma Nr.19.1/13496 atcelšanu daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķināto iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 17325, nokavējuma naudu Ls 3618,14 un soda naudu Ls 26065,59.

Aprakstošā daļa

[1] No 2008.gada 10.novembra līdz 2009.gada 5.februārim Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID vai atbildētājs) Zemgales reģionālās iestādes (turpmāk – ZRI) Nodokļu kontroles pārvaldes Audita daļa veica *I.K.* (turpmāk – pieteicējs) iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) auditu par 2005., 2006. un 2007.gadu un pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) auditu par laika periodu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2007.gada 31.decembrim.

Saskaņā ar VID ZRI Nodokļu kontroles pārvaldes Audita daļas priekšnieka vietnieka 2009.gada 5.februāra lēmumu Nr.14 (turpmāk – lēmums par audita rezultātiem) pieteicējam nomaksai budžetā noteikti Ls 47514,97, no tiem: IIN Ls 17377,06, soda nauda Ls 26065,59 un nokavējuma nauda Ls 4072,32.

Ar VID ZRI direktora 2009.gada 22.aprīļa lēmumu Nr.01-10.02/56 lēmums par audita rezultātiem atcelts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķināto IIN nokavējuma naudu Ls 8,69, bet pārējā daļā atstāts negrozīts.

Ar VID ģenerāldirektora 2009.gada 27.jūnija lēmumu Nr.19.1/13496 (turpmāk – Lēmums) VID ZRI direktora 2009.gada 22.aprīļa lēmums Nr.01-10.02/56 atstāts negrozīts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķināto IIN Ls 16361,94, soda naudu Ls 26065,59 un nokavējuma naudu Ls 3764,62, atcelts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķināto IIN Ls 1015,12 un nokavējuma naudu Ls 299,01, kā arī papildu nomaksai budžetā par 2007.gadu noteikts IIN Ls 3209,27 un nokavējuma nauda Ls 332,16. Lēmumā norādīti šādi argumenti.

[1.1] 2004. un 2005.gadā pieteicējs izsniedza fiziskām personām aizdevumus par atlīdzību un 2005. – 2007.gadā saņēma aizdevumu un procentu maksājumu atmaksu. *M.Z.* neatmaksātā parāda piedziņas rezultātā 2006.gadā pieteicējs ieguva īpašumā nekustamo īpašumu */adrese/*, kuru realizēja par Ls 60000, bet *T.M.* parāda piedziņas rezultātā 2007.gadā saņēma Ls 29000.

Tā kā 2006. un 2007.gadā pieteicējs algotā darbā ienākumus neguva, izsniegto aizdevumu un saņemto aizdevumu procentu apmēri un aizdevumu izsniegšanas sistemātiskums liecina, ka pieteicēja naudas līdzekļu aizdošanas darījumi kvalificējami kā saimnieciskā darbība un darījumu rezultātā saņemtie naudas līdzekļi vērtējami kā saimnieciskās darbības ietvaros gūtie ieņēmumi.

[1.2] Apstrīdēšanas procesā kļūdaini noteikts nokavēto dienu skaits papildu nomaksai aprēķinātajam IIN, nokavējuma termiņā ieskaitot nodokļa samaksas dienu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, 2009.gada 28.jūlijā pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, bet 2010.gada 3.novembra un 2011.gada 24.augusta tiesas sēdēs iesniedza pieteikuma precizējumus un grozījumus, norādot, ka 2006.gadā gūtie ienākumi Ls 40000 un 2007.gadā gūtie ienākumi Ls 29300 apmērā nav apliekami ar nodokļu maksājumiem.

[2.1] Uz sava vārda reģistrējot zemesgrāmatā nekustamo īpašumu */adrese/*, pircējs valsts nodevu nomaksāja no Ls 20000, kas ir faktiskā nekustamā īpašuma pārdošanas vērtība. Šo vērtību akceptēja un par pareizu atzina Tukuma zemesgrāmatu nodaļa. Līdz ar to par nekustamā īpašuma pārdošanas ieņēmumiem atzīstami Ls 20000. Pārējā pirkuma maksa Ls 40000 tika saņemta par pieteicēja personisko kustamo mantu, kas bija izvietota nekustamajā īpašumā, lai to padarītu par pievilcīgāku pircējam. Šādi ienākumi ar nodokli nav apliekami.

[2.2] Zvērināta tiesu izpildītāja ieskaitītās naudas summas Ls 12837,09 daļu Ls 12800 apmērā pieteicējs nākamajā dienā pārskaitīja *J.G.* saistībā ar 2007.gada 7.februāra cesijas līgumu. Līdz ar to IIN ir aprēķināms no tikai Ls 37,09.

[2.3.] No *T.M.* saņemtajiem Ls 29000 atbildētājs nepamatoti par izdevumiem atzina tikai aizdevuma pamatsummu Ls 12500, neņemot vērā, papildus aizdotās summas, kas kopumā veido Ls 29000. Turklāt no šī darījuma pieteicējam radušies izdevumi pārsniedz saņemtos ieņēmumus.

[3] 2009.gada 28.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts atbildētāja paskaidrojums, kurā atbildētājs lūdz pieteikumu noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā minēto.

[4] Tiesas sēdēs pieteicējs uzturēja pieteikumu. Papildus norādīja, ka ar Tukuma rajona tiesas spriedumu krimināllietā viņš ir atzīts par vainīgu nodarījumos, par kuriem uzrēķināti nodokļu maksājumi. Spriedums ir stājies spēkā. Līdz ar to nav pamata atstāt spēkā ar Lēmumu aprēķināto soda naudu.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, balstoties uz Lēmumā ietverto argumentāciju. Papildus norādīja, ka neatzīst liecinieces *D.Z.* krimināllietas ietvaros veikto valstij nodarītā kaitējuma kompensācijas aprēķinu.

Motīvu daļa

[5] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, pēc savas iekšējās pārliecības tiesa atzīst, ka pieteikums ir pamatots.

[6] Tiesa konstatē šādus lietas faktiskos apstākļus.

[6.1] No 2008.gada 10.novembra līdz 2009.gada 5.februārim pieteicējam veikts IIN audits par 2005., 2006. un 2007.gadu *(lietas 1.sējuma 64.-76.lapa).*

[6.2] 2009.gada 5.februārī pieņemts lēmums par audita rezultātiem *(lietas 1.sējuma 78.lapa).*

[6.3] 2009.gada 22.aprīlī lēmums par audita rezultātiem atcelts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķināto IIN nokavējuma naudu Ls 8,69, bet pārējā daļā atstāts negrozīts *(lietas 1.sējuma 55.-63.lapa).*

[6.4] 2009.gada 27.jūnijā pieņemts Lēmums *(lietas 1.sējuma 41.-47.lapa),* ar kuru pieteicējam par 2005., 2006. un 2007.gadu papildus nomaksai budžetā noteikts IIN Ls 19571,21, nokavējuma nauda Ls 4096,78 un soda nauda Ls 26065,59.

[6.5] No 2010.gada 14.jūnija līdz 13.jūlijam VID Finanšu policijas pārvaldes Izmeklēšanas daļas III nodaļas uzdevumā veikts pieteicēja IIN aprēķins par 2004., 2005., 2006., 2007.gadu *(lietas 2.sējuma 52.-64.lapa).*

[6.6] 2011.gada 29.martā spēkā stājies Tukuma rajona tiesas 2011.gada 4.marta spriedums krimināllietā Nr.15830401410 pieteicēja apsūdzībā pēc Krimināllikuma 207.panta otrās daļas un 218.panta otrās daļas.

[7] Kriminālprocesa ietvaros veicot [6.5] nodokļu aprēķinu, pieteicējam papildus noteikts nodokļu nomaksas pienākums arī par 2004.gadā gūtajiem ienākumiem, kā arī 2005.,

2006. un 2007.gadā gūtajiem ienākumiem no darījumiem, kas nav analizēti [6.1] audita pārskatā. Šī nodokļu aprēķina rezultātā pieteicējam ir palielināts nodokļu maksājumu apmērs. Taču, salīdzinot kriminālprocesa un administratīvā procesa ietvaros pieteicēja apstrīdētos darījumus un to apmērus, tiesa secina, ka tie ir nemainīgi. Proti, abos procesos strīds ir par pieteicēja pienākumu veikt nodokļa maksājumus par 2006.gadā gūtajiem ienākumiem Ls 40000 apmērā un par 2007.gadā gūtajiem ienākumiem Ls 29300 apmērā. Turklāt, ievērojot krimināllietā spēkā stājušos spriedumu un dubultās sodīšanas aizliegumu, pieteicējs uzskata, ka ir atceļama arī VID uzrēķinātā soda nauda.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 153.panta otro un trešo daļu, fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu tā rezolutīvajā daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu. Fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos spriedumu tā motīvu daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu, kurā piedalās tie paši procesa dalībnieki.

Krimināprocesā, kurā pieteicēja apsūdzībā taisīts [6.6] spriedums, atbildētājs bija atzīts par cietušo. Līdz ar to tiesa uzskata, ka [6.6] sprieduma motīvu un rezolutīvajā daļā nodibinātie fakti nav no jauna jāpierāda, izskatot šo lietu. Tiesa norāda, ka nav būtiskas nozīmes, kādi bija Tukuma rajona tiesas apsvērumi, taisot spriedumu. Tā kā tas ir stājies spēkā, nevienam no procesa dalībniekiem neizmantojot savas procesuālās tiesības to pārsūdzēt, tiesa atzīst par pierādītiem šādus faktus:

[8.1] pieteicējs nodarbojās ar uzņēmējdarbību bez reģistrēšanas, kad tās nepieciešamību nosaka likums, un ar šādu uzņēmējdarbību radīja būtisku kaitējumu valstij, kā arī izvairījās no ar likumu noteiktā obligātā maksājuma valsts budžetā.

Šo darbību ietvaros pieteicējs guva ienākumus 2004.gadā Ls 2442,70, par ko nenomaksāja IIN Ls 724,43; 2005.gadā Ls 1993,50, par ko nenomaksāja IIN Ls 498,37; 2006.gadā Ls 18733,54, par ko nenomaksāja IIN Ls 4683,39, 2007.gadā Ls 4527,09, par ko nenomaksāja IIN Ls 1131,77.

[8.2] atbildētājam nodarītā kaitējuma kompensācijas pieteikums ir pamatots un apmierināms Ls 7037,96 apmērā, pārējā daļā tas atstājams bez izskatīšanas.

[9] Tā kā [6.6] spriedumā Tukuma rajona tiesa atzina par pierādītu, ka pieteicēja 2006.gadā gūtie ienākumi Ls 40000 un 2007.gadā gūtie ienākumi Ls 29300 nav apliekami ar nodokļu maksājumiem, Lēmums daļā par aprēķināto IIN 2006.gadā Ls 10000 apmērā un 2007.gadā Ls 7325 apmērā ir atceļams.

[10] Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otrajai daļai par nodokļu un nodevu maksājuma samaksas termiņa nokavējumu maksātājam tiek aprēķināta nokavējuma nauda – no laikā nenomaksātā pamatparāda 0,05 procenti par katru nokavēto dienu, ja konkrētā nodokļa likumā nav noteikti citi nokavējuma naudas apmēri.

Ievērojot [9] secināto par pieteicējam nepamatoti noteiktajiem IIN maksājumiem, tiesa atzīst, ka Lēmums ir atceļams arī daļā par pieteicējam uzlikto pienākumu nomaksāt nokavējuma naudu par 2006.gadu Ls 2860 apmērā (Ls 10000 x 572 x 0,05%) un par 2007.gadu Ls 758,14 apmērā (Ls 7325 x 207 x 0,05%), kas kopā veido Ls 3618,14.

[11] Uzliekot par pienākumu pieteicējam nomaksāt soda naudu par savlaicīgi neveiktajiem nodokļu maksājumiem, tiesas ieskatā ir pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības princips *(ne bis in idem)*.

Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Septītā protokola 4.panta pirmā daļa noteic tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam: nevienu nedrīkst no jauna tiesāt vai sodīt krimināllietā tajā pašā valstī par noziedzīgu nodarījumu, par kuru viņš jau ir ticis attaisnots vai notiesāts saskaņā ar šīs valsts likumu un kriminālprocesuālajām normām. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50.pants arī noteic, ka nevienu nedrīkst atkārtoti tiesāt vai sodīt krimināllietā par nodarījumu, par kuru viņš saskaņā ar tiesību aktiem Savienībā jau ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu. Latvijas Kriminālprocesa likuma 25.panta

pirmā daļa noteic, ka personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt tikai vienu reizi. Arī Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 239.panta 8.punktā ir ietverts dubultās sodīšanas nepieļaujamības princips: lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja par to pašu faktu attiecībā uz personu, kuru sauc pie administratīvās atbildības, jau ir kompetentas institūcijas (amatpersonas) lēmums par administratīvā soda uzlikšanu vai neatcelts lēmums par administratīvā pārkāpuma lietas izbeigšanu, kā arī ja par šo faktu ir uzsākts kriminālprocess.

Nodokļu soda nauda var tikt uzskatīta par kriminālsodu. Tai ir sodošs, nevis tikai kompensējošs raksturs *(skat. Augtākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 22.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-428 [9] punktu)*. Turklāt arī soda naudas apmēru – 150% no nodokļa summas – līdztekus pienākumam iemaksāt budžetā pašu nodokli tiesa atzīst par pietiekami bargu.

Ņemot vērā, ka pieteicējs par IIN nemaksāšanu jau ir saņēmis kriminālsodu, tiesa secina, ka abu sodu piemērošana ir pretēja dubultās sodīšanas nepieļaujamības principam. Līdz ar to Lēmums par pieteicējam aprēķinātās soda naudas Ls 26065,59 apmērā nomaksas pienākumu ir atceļams.

[12] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs valsts nodevu Ls 20 apmērā ir samaksājis 2009.gada 27.jūlijā *(lietas 1.sējuma 10.lapa)*. Tā kā pieteikums ir apmierināms, tad no atbildētāja par labu pieteicējam ir piespriežama viņa samaksātā valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246. – 251.pantu, 253.panta pirmo daļu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā apmierināt *I.K.* pieteikumu.

Atcelt Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2009.gada 27.jūnija lēmumu Nr.19.1/13496 daļā par *I.K.* papildu nomaksai budžetā aprēķināto iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 17325, nokavējuma naudu Ls 3618,14 un soda naudu Ls 26065,59.

Atstāt negrozītu Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2009.gada 27.jūnija lēmumu Nr.19.1/13496 daļā par *I.K.* papildu nomaksai budžetā aprēķināto iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 2246,21 un nokavējuma naudu Ls 478,64.

Piedzīt no Latvijas Republikas par labu *I.K.* samaksāto valsts nodevu divdesmit latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese L.Apšeniece